

גליון . כרמנו

פניני חסידות ולקחי חיים, פירות מתוקים שנלקטו מאילנות שבכרם רבותינו הק

שיח חסידים

עובדות וסיפורים השייכים לפרשתן

במה יתגאה

קטונתי מכל החסידים. פעם הגיע הגאון רבי שלמה איגר זצ"ל לקאצק (להחזיר את בנו הרה"ק רבי לייבל איגר זי"ע שם), והבחין כיצד העולם מצטופף סביב איש אחד. ניגש אליהם ושאלם, מי הוא זה, האם תלמיד חכם האיש? השיבו, לא. האם הוא גביר? השיבו, לא.

נענה אחד מן החבורה כי האיש ההוא הינו 'עניו'. התבטא הגאון רבי שלמה זצ"ל: 'נישט קיין תלמיד חכם, נישט קיין גביר, זאל ער נאך זיין א בעל גאווה אויך?!

ימות עולם, עמו קמח

מחלה פנימית ומחלה חיצונית

ויהי בהקשותה בלדתה. לאחד מחסידי אלכסנדר שגר בלאדז', הי' שכן שזוגתו הקשתה בלידתה, והרופא אמר שצריכים לנתח אותה ולהוציא את הוולד, אחרת שניהם בסכנה והיא לא תחזיק מעמד אפילו כ"ד שעות. ביקש הבעל מאותו חסיד שיסע לרבינו הישימה ישראל זי"ע לשאול מה לעשות. נסע החסיד לאלכסנדר לרבינו ונכנס עם קוויטעל. כאשר קרא רבינו את הקוויטעל אמר בפסקנות שהוא אינו מסכים לניתוח, והוסיף לברך שאותה אשה תלד ללא נתוח. למחרת נסע עוד פעם לאלכסנדר להזכירה, וכאשר נכנס אמר רבינו, 'רואה הנך שהיא עדיין חיה? א"כ אמור להם שלא יעשו שום דבר, סע לביתך ובקרוב הוא ישלח מגדים וי"ש לבשר כי נולד בן זכר!' וכך הוה.

אחר כמה שנים אירע לשכן זה מעשה אחר, לילדו ששיחק בחצר נכנס שבר זכוכית ברגלו, והרופאים אמרו שצריכים לנתחו. שוב ביקש השכן מהחסיד שיסע לאלכסנדר להזכיר את בנו ולשאול האם לעשות הניתוח.

כאשר הגיח החסיד את הקוויטעל לפני הרבי, אמר רבינו כי יש לנתח את הילד במהירות, אך שלא יבצעו את הניתוח בלודז', אלא יסעו אתו לווארשא ושם ינתחו אותו.

החסיד עמד ותמה בלבו על דברי רבינו שבפעם הקודמת לא הסכים לניתוח אף שהאשה היתה בסכנה, וכעת על דבר קל הוא מרזז לבצע את הניתוח. בעודו עומד ומהרה פנה אליו רבינו ואמר לו:

ודאי מתפלא הנך על השינוי בדברי, ובכן דע לך, כי בעיות פנימיות אני רואה על שלחני יותר טוב מאשר גדולי הרופאים, אבל בעיה חיצונית כאשר נכנסה זכוכית ברגל שמוכרחים להוציא, הוא דבר הנראה לכל, ובווארשא יש מומחים גדולים וכדאי לעשות הניתוח שם.

תפארת רבותינו, עמו קח אות קיד

פניני הפרשה

אמרות קודש ופנינים יקרים על פרשת השבוע

במיעוט דיבור

ארצה שיעיר. פירש"י, כל תיבה שצריכה למ"ד בתחילתה תסיל לה הכתוב ה"א בסופה. דברי הרה"ק אדמו"ר הצעיר מווארקא זי"ע ידועים שאמר בביאור דברי רש"י הנ"ל: ווי לאנג מען קען זיך איינהאלטן דארף מען זיך איינהאלטן.

והרה"ק רבי וואלף מסטריקוב זי"ע כותב בחינה אחרת, דהנה לימדונו חז"ל לעולם ילמד אדם בלשון קצרה, ומחדש הרבי מסטריקוב דכמו כן ימעט האדם לשמש בכלי הדיבור, וכאן האות ה' היא אתא קלילא, כי קלה להוציאה מאות הלמ"ד כידוע.

זי זהב

אימתי איש' גבריא'ל ואימתי איש' שרו של עשו

ויאבק איש עמו עד עלות השחר. פירש"י, שרו של עשו היה. ולכא' יש להקשות שהרי אצל יוסף הצדיק נאמר (לט, טו) 'וישאלהו איש לאמר מה תבקש', ופירש"י 'האיש זה גבריא'ל', ומנא ליה לפרש 'איש' הנאמר הכא על שרו של עשו, ו'איש' הנאמר אצל יוסף על גבריא'ל?

ותי' הרה"ק רבי יחזקאל מקאזמיר זי"ע, כי יעקב אבינו ע"ה עשה עצמו כגשר ליטול מכאן ולהניח כאן כמו שפירש"י שם, וביקש מהאיש לעזור לו ולקיים 'עזוב תעזוב', והשיב לו האיש שהגיע זמנו לומר שירה, ואין לו זמן לעזור לו כי טרוד הוא בטרדה דמצוה. ומזה ראייה שהיה שרו של עשו, כי אם צריכים לעשות טובה לאיש ישראל, אין שום תירוץ שצריכים להתפלל וכדומה, כי טובת ישראל דוחה כל המצוות.

אבל אצל יוסף הצדיק נאמר 'ונהנה תועה בשדה', וריחם איש זה עליו 'וישאלהו מה תבקש' ורצה בטובתו, ומזה הוכיח רש"י שאיש' הנאמר שם הוא גבריא'ל.

חמדה גנויה ח"ב עמו קח. ומקדים לזה שתורה זו אמר הרה"ק מקאזמיר לנגיד אחד שהפטיר עצמו מלתת צדקה באשר היה טרוד באפיית המצות, וכאשר בא לקאזמיר על חג השבועות אמר לו הרה"ק מקאזמיר תורה זו

הנשיקה היא הנשיכה

וירץ לקראתו כו' וישקהו. דרשו חז"ל ביקש לנשכו כו', (ולכא' אם בא לנשכו למה אח"כ נשקו). שמעתי מפי מו"ר זי"ל (החידושי הרי"ם) שהנשיקה עצמו הוא הנשיכה כדכתיב 'נעתרות נשיקות שונא כו' עכ"ד ז"ל.

כי כמו שיעקב הכין עצמו לשלשה דברים 'דרון תפלה מלחמה', כמו כן זה לעומת זה כאשר ראה עשו שאין יכול לו במלחמה בא להזיק לו ע"י התקרבות. ונעשה צוארו כעמוד של שיש שלא יוכל להתדבק בו שום מגע נכרי.

שפת אמת, תרמד

דברי השפת אמת מתבארים היטב עפי' דברי השם משמואל שכותב וז"ל: **כ"ק אבי אדמו"ר (האבני נזר) זצוקל"ה** אמר לי בשם זקני זצלה"ה מקאצק שפשוטי עם יכולים

במחשבתם לפגום בצדיק ח"ו, והוא ז"ל אמר שחכמו"ל תקנו זה במה שאמרו 'מורא רבך כמורא שמים', שמחמת היראה מרוב אינם יכולים לפגום אותו, באשר הם נבדלים ממנו ועומדים מרחוק, עכדה"ק.

וכל הצדיקים שהקפידו על דרך ארץ היתה כוונתם כדי שיהיו הם נבדלים ממנו ולא יוכלו לפגום אותו. **וזקני זצוקל"ה מקאצק** אמר להעומדים לפניו בזה"ל: 'וועט עטץ מיך פאלגען איז גוט אויב נישט וועל איך מיר אנטהון א מלבוש פון יראה וועט עטץ אנטלויפען בחורי העכברים', עכדה"ק, ובוודאי כוונתו היתה כנ"ל.

שם משמואל, פר' בהעלותך תרע. וראה עוד להלן מדור 'לקח הפרשה'

סמך לחסידים שעוסקים בהכנה

ויעקב נסע סכתה. פליאה רבה אשר יעקב אע"ה הי' י"ד שנים בבית המדרש וכ' שנים אצל לבן ונכסף מאוד לראות אביו עד שלבן העיד בו נכסוף נכספת, ואחר כל זאת שהה ח"י חדשים בארץ הקודש טרם הקביל פני אביו, נראה שעסק כל כך בהכנה למצוה רבה וגדולה כזו של כיבוד אב ומורא רבו.

ומכאן סמך גדול להחסידים שעוסקים הרבה בהכנה להתפלל או ללמוד כראוי. וכן שמעתי בשם אדמו"ר הק' זי"ל מקאצק על המדרש (תנחומא פרשת צו) 'מי בשחק יערוך' הייתי אומר למיכאל שיקריב לפני וכו', אמר, מלאך הוא מלא קדושה ועל כן הי' פעולת עבודתו יותר בקדושה מעבודה שלנו, אכן הכנה אין שייך שמה, שהמה מוכנים תמיד, ולכן בחר בעבודתו יותר, **שיגיעת הכנה שלנו יקר בשמים**, זהו מי בשחק יערוך וגו', שזהו שיכין עצמו זאת לא נמצא בשחק עכ"ל"ק.

שפתי צדיק, אות ב'

זיכור ע"י הסרת הערלה

ויאמר יעקב אל שמעון ואל לוי עכרתם אותי וגו'. לכא' קשה למה באמת רימו אותם בני יעקב?

ותי' הרה"ק רבי בעריש מביאלא זי"ע דבאמת לא היה רמאות, דהנה מי שהוא איש בער והוא בחמירות ועביות נדמה לו תמיד כאילו הוא מוכן לכל דבר שבקדושה וקרוב אליה, אכן מי שנודרך ונפשט מהחומרות הוא רואה איך שהוא רחוק ממנה. כמו שהמגושם איש כפרי יש לו חשק לבא להיכל המלך, אבל מי שמלומד ביותר ושר גדול, ירא לבא לעמוד בהיכל המלך כי כאשר לא יהיה נוהר כחוט השערה יחייב ראשו למלך.

ונהנה מוקדם נדמה לאנשי שכם שמוכנים המה לבת יעקב וראוים אליה, לכן ציוו להם להמול כדי שידוככו ויראו שהם רחוקים מזה. ואח"כ כשזה לא הועיל ועדיין חושקים אז ראו שאין בהם חיות לכן הרגו אותם.

מגיד דבריו ליעקב, ביאלא

נושא השבוע:
פגם ברוחניות

ממשתנו של:
השם שמשמואל

ירץ עשו לקראתו וישקו. במד"ר (פ' ע"ח) אמר ר' שמעון ב"א בכל מקום שאתה מוצא הכתב רבה על הנקודה אתה דורש את הכתב, הנקודה רבה על הכתב אתה דורש את הנקודה, כאן לא כתב רבה על הנקודה ולא נקודה רבה על הכתב, אלא מלמד שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו. אל"ר ינאי א"כ למה נקוד עליו, אלא מלמד שלא בא לנשקו אלא לנשכו ונעשה צוארו של יעקב"א של שיש וכו'.

ויש לדקדק מ"ש של 'שיש' דנקט ולא מתכת שהיא דבר קשה, ובכל מקום שבא להמשיל דבר קשה משלהו לברזל ונחושת, כענין שכתוב (דברים כ"ח) 'והיו שמיך אשר על ראשך נחושת והארץ אשר תחתך ברזל', וכן (שם ל"ג) 'ברזל ונחושת מנעלך'?

ונראה, דהנה בעיקר מחלוקתם אם בא לנשכו או שנכמרו רחמיו באותה שעה ונשקו בכל לבו, יש לפרש באופן שיהיו כל דברי חכמים מקוימים כי אלו ואלו דברי אלקים חיים. והיינו עפ"מ שפירשו המפרשים בפסוק 'צילני נא מיד אחי מיד עשו' שיותר ה' ירא מן האחזה והקירוב והחיבור ועשו ממה שה' ירא מחרבו הקשה, והיינו שלא יטמא אותו בדביקותו אילו למשכו ברשתו ולהכניס בו כחות רעים המושכים לרע, וה' ירא גם מחרבו פן יבוא והכהו אם על בנים.

והנה מה שנכמרו רחמיו עליו באותה פעם שייך לומר על חלק ההריגה בחרבו שלא יכהו אם על בנים, אבל על החלק מה שה' ירא ממנו שלא יטמאהו על זה אין שייך שימנע מחמת שנכמרו רחמיו עליו, אדרבה מחמת שנכמרו רחמיו ה' יותר משתדל להיות אתו כאיש אחד חברים בכל תאוה רעה. וע"כ שניהם אמת שנכמרו רחמיו עליו באותה פעם ונשקו בכל לבו, היינו שסילק ממנו הרציחה, אבל בא לנשכו, היינו להטיל בו זוהמא וטומאה ע"י דביקותו אצלו והנשיקין הם התדבקות רוחא ברוחא והוא כדמיון נשיכת נחש להטיל בו ארס.

וז"ש ר' ינאי א"כ למה נקוד עליו, אלא בודאי שניהם אמת, היינו הכתב והנקודה, זה מורה על שנכמרו רחמיו עליו שלא ירגנו זה מורה שרצה להטיל בו זוהמא וטומאה, אך בזה שוב נעשה צוארו של יעקב אע"ה של שיש, היינו כמו 'שיש' שאינו מקבל טומאה דכלי אבנים כלי גללים כלי אדמה לאו בני קבולי טומאה ניהו, ומש"ה לא קאמר כברזל ונחושת דפשוטי כלי מתכת טמאים.

ונראה שזכה יעקב"א לזה שה' צוארו של שיש שאינו מקבל טומאה מחמת שה' מצטער ע"ז יותר מהריגתו, ואם בהכרח היתה מגיעתו אחת משתי אלה ה' בוחר יותר בהריגתו מהתחברותו אליו.

וזה כלל גדול בכל איש, שבאם באמת ניחא לי שיהרג ואל יעבור עבירה להכעיס את בוראו ח"ו שוב ניצל מלהזדמן לפניו איסור זה. וכך שמעתי בשם כ"ק אדמו"ר הגאון מהרי"מ זצ"ל"ה מגור דבר התולעים השכיחים בימי הקיץ במאכל ומשקה שאדם שניחא לי באמת ליחנק באכילתו ולא יבלע אחד מהם שוב אין מזדמנים לפניו וניצל מהם.

שם משמואל שנת תרעו

וַיִּשֶׂם אֶת הַשְּׁפָחוֹת וְאֶת יְלִדֵיהֶן רֵאשֻׁנָה וְגו' (ל.ג. ט.)

אמר מורי זצ"ל הרב ר' יצחק מווארקא הפי', כמו שמצאנו הצדיקים כשהיו רוצים להתפלל על אדם או על משוגע היו אומרים שיעמוד דוקא בזה הבית שהצדיק מתפלל בו, אם המתפלל בבית המדרש ה' צריך לעמוד המשוגע או ג"כ בבית המדרש לא בבית אחר, ופעמים היו אומרים שיעמוד אדם שמתפללין עליו סמוך להצדיק המתפלל.

לכך כוונת יעקב שעמד לבני השפחות ולשפחות בראשונה מחמת שהוא עבר לפנייהם והי' צריך להתפלל עליהם, משא"כ על רחל ולאחיה ה' צריכין תפלה כיון שהי' להם נטירין מן השי"ת כדאיתא בזה"ק (ח"א קסח:), רק השפחות וילדיהן ה' צריך להתפלל עליהן ולכך ה' עומד להם סמוך לו.

דברי אבי"ב, שנת תרכב

וַיִּטְבְּפוּ דְבָרֵיהֶם בְּעֵינָיו חֲמוֹר וּבְעֵינָי שָׁכֵם בֶּן חֲמוֹר וְגו' (ל.ה. יח.)

יש לדקדק למה האריך הכתוב, ה' די לומר 'דבריהם בעיניהם', שמקודם נאמר שדיברו חמור ושכם בנו, ויענו בני יעקב את שכם ואת חמור אביו.

אולי מפני שאין הכתוב מקפח שכר כל ברי', כי חמור קיבל עליו לימול ולהתגיר כדי שיוכה להתחתן עם יעקב אביו ע"ה, ושכם ה' כוונתו מגושם שלא ה' יכול לשלוט בנפשו רק נתרצה לימול כדי שתשאר דינה אצלו, לכך לא רצה הכתוב לערובם יחד, ובאמת גם כוונת חמור לא יוכל להקרא לשם שמים, רק מכל מקום אין דומה לכוונת שכם, לכך חלקן הכתוב.

שפתי צדיק אות לה

וְהָאֲרִיץ הָנֶה

רְחֵבֵת יָדִים לְפָנֵיהֶם. (ל.ה. כא)

לכא"ו המלה 'לפניהם' מיותרת. אלא משום דאיתא בגמ' (גיטין נז) כתיב: 'ארץ צבי', מה צבי זה אין עורו מחזיק בשרו, אף ארץ ישראל בזמן שיושבין עליה 'רווחא' ובזמן שאין יושבין עליה 'גמדה'. וזהו הפי' 'לפניהם' דווקא כשישראל שרויה על אדמתן.

הרה"ק רבי יצחק מאמשינאו ז"ע, אמרי קודש

וַיִּקַּח אֶת שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת שְׁפָחֹתָיו וְאֶת אֶחָד עָשָׂר יְלָדָיו וְגו' וַיִּקְחֵם. (ל.ב. כג.)

לכאורה למה חזר ו'ויקחם'? אולי לקחה ראשונה ה' כלילה ולא ראה רוחב הנהר ולקחם בדרך טבע, ואז כשהעבירים ראה שנצרך לקיחה חדשה שלא בטבע, הוצרך להעלותם לדבקם ממש בנפשו אשר הובטח 'היטב איטיב'.

שפתי צדיק, אות כז

הַגִּידָה נָא שְׁמָהּ. (ל.ב. ל.)

הקשה הגה"ק רבי יהושע מקוטנא ז"ע בשם אביו דלכאורה קשה דיעקב דהיה רגיל במלאכים ישאל על שמו המורה שהיה סבור שהוא אדם?

ותי' דהנה שם הדבר הוא עצמיות הדבר, ור' מאיר דייק בשמא (יומא פג:). וזה המלאך היה שרו של עשו והיה מלאך גדול, אבל היה בו עירוב רע, הכח שעשו יונק ממנו. וזה שהיה פליאה בעיני יעקב, ושאל לו 'מה שמך', מה אתה בעצמותך טוב או רע? והשיבו, 'למה זה תשאל לשמך', זה הוא עצמותו של עשו, העירוב טוב ורע, כי ראשו של עשו היה קבור במערה.

ישועות מלכו

וַיִּקַּח אֶת שְׁתֵּי נָשָׁיו וְאֶת שְׁפָחֹתָיו וְאֶת אֶחָד עָשָׂר יְלָדָיו. (ל.ב. כג.)

ופירש"י ודינה היכן היתה, נתנה בתיבה ונעל בפניה שלא יתן בה עשו עיניו. ומקשין, מהיכן ידעינו דינה דוקא היתה חסרה?

ואפשר לומר משום שנאמר (לעיל ל.ג. ט.) 'את השפחות וילדיהן ראשונה ואת לאה וילדיה אחרונים ואת רחל ואת יוסף וגו', וקשה הדול"ל נמי 'ואת רחל ואת ולדה'?

אך דלגבי השפחות ולאחיה אמר שפיר 'וילדיהן', כי תלה הכתוב בזכרים בהן,

על שם אשה מורעת תחילה ילדה זכר (ברכות טו), אבל ברחל דקיימ"ל (שם) שחילף דינה ביוסף בבטן אחותה, וא"כ רחל לא היתה מורעת תחילה את יוסף, ומשום הכי לא נאמר 'ורחל ואת ולדה' לפי שאינה תלויה בה.

אך אם נאמר שדינה היתה שם בגלוי, אכתי איך שייך לומר על כל בני לאה 'וילדיהן', כי דינה ג"כ היתה בתוכם, אלא ודאי שדינה לא היתה שם, ודו"ק. טהור רעיונים, תלמיד הרבי מלובלין ז"ע

עת האסיף

וַיֵּאָבֶק אִישׁ עִמּוֹ

מלחמת היצר (ב)

כחוט השערה

אמרם ז"ל בש"ס סוכה (נ"ב), לעת"ל יצה"ר נדמה לצדיקים כהר גבוה ולרשעים כחוט השערה ובוכין ואומרים איך לא יוכלנו לכבוש את חוט השערה הזה. והגיד אדמו"ר הגה"ק הר"ם

מגור זצללה"ה שבאמת בכל פעם הוא רק כחוט השערה לדחות אותו כרגע, אלא שבכל רגע ורגע הוא עוד חוט השערה, ובהקבץ כל כחוט השערה נראין כהר גדול. ע"כ הצדיקים שכבשו את הכל באמת הוא להם הר גבוה, אבל הרשע שלא עבר כח לדחות את כחוט השערה הראשון, הוא רואה שבשביל כחוט השערה הזה נדחה למדחפות. **שם משמואל**, פר' וישב שנת תרעח

ובספה"ק בית יעקב

איתא בזה"ל: שמעתי **ממורי הרבי רבי בונם מפרשיסא** ז"ל שמגן עדן לגיהנם הוא כחוט השערה. ולענ"ד הוא מרומז ברש"י בסוף הסדרא () 'והבדלתם בין ההבמה הטוהרה לטמאה, ופירש"י אין צריך לומר בין פרה לחמור כו', אלא בין הטוהרה לך לטמאה לך כו' וכמה - מלא שערה.

בית יעקב אלכסנדר, פר' קדושים

ורגיל היה **הרה"ק רבי אברהם מפורסיב** ז"ע לשלב שני מאמרים הנ"ל, דשניהם לדבר אחד נתכוונו.

מלחמה תמידית

שמעתי **מאדמו"ר מגור (החידושי הרי"ם) זצ"ל** פירוש הפסוק (תהלים פ"ט, ו) 'בשוא גליו אתה תשבחם, שגלי הים, את פה שהוא רואה בכל פעם שרצונו אין מקויים, כי רצונו לשטוף את העולם, אך מאמר ה' (איוב לח, יע) 'עד פה תבוא מעיכבהו, ואיתא במדרש שהוא מנסה עצמו כל שעה ושעה, שמא יחזור ה' מגזירתו.

כן האדם, אע"פ שהוא מנסה עצמו כל שעה ושעה, ורואה שבכל יום ויום שהוא מקטר עצמו לעבוד לה' ולא לילך אחרי ההבל, יצר הרע מתגבר עליו, מכל מקום אל יפנה על זה, אלא שיהיה מתגבר לקשור עצמו מחדש, כמו גלי הים. ואם עושה כזה, על זה נאמר 'אתה תשבחם'.

רמזי אש, בפירושו לתנא דבי אליהו פ"ה אות ז'

הוא כה אמר פעם **הרה"ק החידושי הרי"ם ז"ע** בלשונו הקדוש: היוניג לייט מפצירים בי להסיר מהם כל עיניי תאוות, הלא בלי חמדה יהיו ח"ו כבהמה, דזאת מעלת אדם כמה שיוכל לכבוש יצרו חשוב מאוד בשמים אף מה שמונע עצמו ממעט חמדה, עד כאן לשון קדשו.

שפת צדיק, ראה אות סה

ביסוד דברים הללו מנאר **הרה"ק רבי לייבל איגור ז"ע** באופן נפלא הטעם למנהגן של ישראל להניח הסכין על

ברית קודש לאחר גמר המילה, וכה היא לשונו הקדוש: מנהג ישראל להניח הסכין של מילה על ברית קודש לאחר גמר המילה.

ויש לומר בזה טעם לשבח, שמרמזים על ענין הפסוק (תהלים מה, ד) 'חגור חרבך על ירך גבור', כי בהעביר הערלה בחרב פיפיות, באמת נתקן הנפש בכללות ברגע אחת, ועם כל זה עוד נשאר עליו המלחמה להיות נשמר כל ימיו, ובל יסיח דעתו בזה, רק תמיד יהיה החרב מזומן על ירכו לכל יכשל חלילה. **כענין** החרב שחוגרין אנשי המלחמה תמיד על מתניהם, והוא למען יהיה העולם נמשכים תמיד תחת עול מלכות... וכן הוא הענין בהתגברות שמירת קדושה זו, שנצרך להיות מזומן תמיד למלחמה זו.

אמרי אמת לובלין, סוף פר' תרומה

התגברות על היצר נחשב כמו עקידה

שמעתי **מכאדמו"ר מוהרי"ם מלובלין זצוקלה"ה** פירוש על פסוק (בראשית כב, יג) 'והנה איל אחר בסבך בקרניו, והנה איל אחר - ר"ל חוץ מעקידת יצחק יש עוד עקידה, נאחז בסבך - האדם אשר מסובך בתאוות רעות ומדות רעות ח"ו ומשרש נפשו מזה, ג"כ נקרא בחינת עקידה.

אור לשמים, פר' חקת

לעמוד הכן על המשמר מכל צד

בשם **הרה"ק מקאצק ז"ע** שאמר 'לא תעשון כן לה"א', כי אנו רואין בטכסיסי מלחמה באם אחד מהצדדים יבצר את עצמו בחוק במקום אחד, אז הולך הצד שכנגדו במקום אחר הפתוח. במקום שאין שם פאציק חזקה, והולך קדימה, וצד השני נופל בפח.

כן במלחמת היצר, לפעמים עומדים בכל תוקף נגדו בענין אחד, למשל בלימוד התורה או בתפלה, ובראותו שלא יוכל לו

להאדם בעמוד הזה, אז לוקח לו היצה"ר בסתר טכסיס אחר וחדש, למשל מסיתו בענין צדקה וגמ"ח ושם מפילו ומשיגו להאדם. ולכן צריך האדם לעמוד הכן על המשמר לרוץ לקראת אויבו נפש בכל המקומות ודרכים

שהיצר הרע מחדש נגדו.

וזה כוננת הפסוק 'לא תעשון כן' דוקא, כי הוא מוכרח לחדש תוקפו ומבצר שלו באותו מקום ובאותו ענין שהיצר מסיתו. כי באם ישנו שם במקום אחר ממילא יכול לו להאדם גם במקומות שהוא במבצר ובתוקף. כמו למשל אם מסיר אנו משמוע תורה גם תפלתו תועבה, ואם הוא גם לומד, וגם מתפלל, וגם בעל צדקה וגמ"ח, אז מסיתו בלה"ר ומחלוקת וממילא הוא אובד מע"ט שלו כנודע מהחווה"ל.

שיח שרפי קודש, ערך יצר הרע אות כד

טיול בכרם

בענין: לא להתווכח עם היצר (א)

ישנם אנשים שבבוא אליהם היצר הרע לפתותם לדברים אסורים ח"ו, במקום לסלק מחשבתו ממנו ולהניח ראשו בלימוד התורה וקיום המצוות, הם טרודים להתווכח עם יצרם הרע ולהוכיח לו בכמה כירורים שאין מן הנכון לצייט לו.

אלא כל זו הדרך שהורו לנו רבותינו מאורי החסידות. הם הורו לנו, שאם מרגיש האדם שהיצר בלא לו לפתותו בדבריו, מיד יסיח דעתו ממנו ולא יערוך מלחמה נגדו, דאם יהי' טרוד במלחמת היצר כל היום אזי בין כך ובין כך יבא היצר מפתח אחר ויכשיל אותו בחטא ח"ו. וכמו שאמר בקדשו הרה"ק אדמו"ר מווארקא ז"ע: "עם היצר אין להתווכח, שערי תירוצים לא נעולו ולעולם הוא יתן מענה לדברך כפי שער זה או שער זה, נמצא שעולם תצטרך להתעסק אתו, לכן מוטב לך לבל תתווכח עמו כלל" (שמועות יצחק עם ר"א).

וכבר הגדירו הרבי רבי בונם ז"ע בדרך משל ומליצה (שיח שרפי קודש ערך יצה"ר אות ד), לשר אחד שהיה לו סוס חשוב ויקר מאוד, ומחמת פחד שלא יגנבו מאתו בלילה העמיד אותו ברפת של בנין חזק ובלדת של ברזל עבה, ועליה פותחת חזקה. ועם כל זה נתיירא אולי יחתרו בלילה לגנוב הסוס היקר הזה, לזאת העמיד גם שומר לשמור על דלת הרפת כל הלילה, וצוה על השומר שיתן לרעיונו ענין אחד להתבונן בו כדי שלא יישן. ועם כל זה לא יכול היצר לישן על מטתו פן גם השומר יישן ויגנבו את הסוס, ולזאת יצא כל פעם אל מקום הרפת לראות אם השומר ער, וכשיצא לחוץ מצאו שיושב בהשתוממות, ושאלו לאמר: מה אתה חושב? והשיב שמתמה, אם אדם תוקע יתד לקיר, להיכן נכנס הגוש שהיה מקודש במקום היד? והשיב לו השר: טוב, אתה מחשב... ונכנס לביתו. ושוב יצא החוצה מרוב פחדו, ומצאו מהרהר, ושאלו טוב כנ"ל, והשיב שמתמה אשר בעת שאדם אוכל קעק (בייגל) אנה הולך החלל שבתוכו, והשיב כנ"ל, ונכנס לביתו. ושוב יצא ושאלו כנ"ל, והשיב: הנני מתמה מאד, הלא הדלת סגור היטב, והנני עומד על המשמר כל הלילה, ועם כל זה הסוס נגנב...

הנמשל מובן מאליו, לפעמים אדם עושה כל תכסוסים כדי להתיש כח יצרו, ופעמים הוא מתעסק כ"כ עם התכסוסים עד ששוכח את העיקר שעומד כעת במלחמה עם יצרו. ובניג לבניו, נחפץ האדם בשחת רשתו של היצר ח"ו. לכן העצה היעוצה כשבא היצר אל האדם, לסלק דעת ממנו, ולא לערוך מלחמה עמו.

משל נחמד נוספת בענין זה אמר הרה"ק רבי ישראל ממוזדיץ ז"ע (דברי ישראל בפרשת ענה"פ אם יבוא עשו), וכתב להמשיל הענין לדרכם של הגנבים כימים הם שבאו אל הסוחר אשר עומד בחנותו ביומא דשוקא, וחברה גנבים אורבים בחוץ, והולך גנב אחד אל החנות וחוטף חפץ אחד ונבחה. והכוונה כדי שתסוחר ירדוף אחריו ובין כך יבוא החברה גנבים אל החנות ויבזו כל יגיעו. אמנם הסוחר שהוא פיקח ומבין כל זה, אומר בלבו יחזיק לו מה שחפץ ואינו רודף אחריו, רק שומר את החנות מכאן ולהבא ונושא ונותן, ועל ידי זה ירדף ויתמלא ההיקר בכפלי כפלים. וסיים הדברי ישראל "הנמשל מובן", והוא כנ"ל.

עוד חסרון אשר עלול להצמיח מזה שהאדם עושה עסק מהיצר, דפעמים ע"י שרואה להעביר היצר, אדרבה, הוא נעשה מסובך בו יותר ויותר. ואמלי שהיה מיד מסלק דעתו ממנו חיש מהר היה שוכח לגמרי מהענין. וכפי שהמחיש את הדברים הגה"ח רבי גד"ל אייזנר זצ"ל (מסילות ג' עמ' מא) לבחור שהלך ברחוב, ובדרכו חלפו לפניו חתולים, והוא המשיך והלך לדרכו. בהגיע אל השיבה שאלוהו: ראית חתולים ברחוב? השיב שכן. כמה חתולים ראית? אינו יודע. ההיו שחורים או לבנים? אינו יודע, וכלל אינו יודע להזכר בכך, אמנם ראה חתולים אך לא עשה מזה שום עסק, ועל כן לא הבחין כלל במראיתם.

אולם אם כאשר רואה חתול עושה עסק מזה, כגון שדורך על זנבו, וממהר לגרושו ולהרחיקו מפניו, אזי בימים הבאים בתפלתו שמונה עשרה כבר תופיע דמות החתול לנגד עיניו. באופן זה, גם כאשר ירצה להעביר המחשבה ממוחו, ככל שיתעסק לדחותה, עלול לסבכה יותר בתוכו, יניע את ראשו בחזקה, יבקש לנער החוצה, אולם למעשה יעמיק לנער פנימו, "נער וויל ארויס שאקלען דעם קאץ, דערווייל שאקלט ער איהם אריין"...

ונסיים במה שאמרו חסידים של פעם: "לשבור את היצר אינו כדאי, שכן יהיו ביך שני יצרים..."

